

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Žalostno stanje nekih naših občin.

Z Gorenjskega 22. jul. [Izv. dopis.]

Sklep slavnega deželnega odbora od 19. in 26. jun. in 3. jul. zadevajoč, da se bodo občinski računi od srenjskih predstojnikov za 1873 in računski predlogi za 1874 leto zahtevali, silno je važen in potreben. Želeti in potrebno je, da bi se z vso ostroostjo nanašano izpolnitev omenjenega sklepa gledalo, ne pa, da bi samo na papirji ostal in splesnoval. — Dobé se še zmirom sem ter tam občine, posebno male, ki ne vedo kaj je občinski račun, blagajnica, občinskega odbora seja in odborovi sklepi. Občinskega računa nij nikoli, da bi se videlo koliko je dohodkov ali izdatkov. Če je kaj občinskih dohodkov kakor od daca, lova, ženitnih privolil itd., pravi gospod oče župan: to je moj zaslužek in spravi v svoj žep, k večjemu če od tega še srenjskega sluga plača, kateri pa tudi zmirom kriči, da občini tlako dela. Blagajnice nij nič, in ako se kaj za srenjo, celo še tako malo potrebuje, posvetujeta se oče župan in občinski sluga (kateri je v marsikateri občini najimenitnejša oseba posebno če se bolj po konci drži in zna dobro rantačiti, da si je sicer originalna figura, pri županu ali pa pri fraklju žganja), kako bi se ta potrebni denar dobil in poslednjič skleneta, da bode sluga po občini hodil od praga do praga in pri vsakemu posestniku po toliko in toliko pobral, brez računa, in če nazadnje kaj ostane, pa se možanca sama za svoj trud plačata.

Javne varnosti nij nobene. Ako gre domač ali tuji človek po vasi, ne sme se spodtikovati, nego hitro naprej korakati, da pride popred iz vasi, ako neče od kakega pijanca slišati najnasramnejšega zmerjanja... ali še celo kamenja v hrbet dobiti. Če oče župan slučajno na tako produkcijo naleti, skrivaj se še omakne v kako vežo, da ga razgrajalec ne vidi, od katerega bi tudi on slišal svojo čast. Primerilo se je uže, da sta oče župan in sluga po noči po svojih opravih gredoča naletela na tako pobalinsko druhal, pa namesto, da bi jo bila razkropila ali k miru in redu napotila, sta pa morala svoje pete nabrusiti in hitro leteti domov, da nijsta dobila po plečih. Drugi dan pa, namestu da bi bil župan take dogodke sodnji naznanil jih je pa še sam zagovarjal in lepe delal iz strahu pred rogovileži. Koliko klatežev je po občini, ki nečejo delati, gotovo kradejo ali pa ljudi nadlegujejo, in nijso za drugo nego za zapor v prisilni delavnici. A župan jih pusti — boji se jih! To je lepa varnost za davkoplačevalce, ki bi dobro bilo, da bi sami sebe in svoje premoženje mogli varovati, ne pa organi, ki so za to postavljeni.

Seja občinskih odbornikov je po navadi prva in zadnja tista, ko se župan in svetovalci volijo, pri kateri se pa tudi skrbi, da se le sorodniki in prijatelji volijo, kateri ne delajo županu sivih las.

Tacega strašnega gospodarstva je po deželi še mnogo. Gotovo, da bodo dobre šole v bodoče mnogo zboljšale. Ali tudi zdaj se da veliko storiti za politično izobraženje in razvoj občinskega rednega samoupravnega postopanja, ako bi deželni odbor, slavnega deželna vlada, c. kr. okrajna glavarstva, in inteligencija po deželi s podukom in s postavno moralno silo kaj več storiti hoteli nego so storili dozdej. Take razmere pak, kakor sem jih tu gori le po vrhu napisal, so gotovo velika ironija na naš izobraženi in napredujoči čas.

Ali nijso to sami glasni dokazi, da le večje občine morejo uspešno avtonomno življenje razviti?

Ljubljanska učiteljska pripravnica.

(Poslano.)

S početkom 1872/3 šolskega leta je bilo v ljubljanski pripravnici 43 pripravnikov. To število najbolj kaže, kako dobro ime je imela takrat še pripravnica, in kako radi so dijaki vanjo pristopajali, akopram nij bil še takrat vstop dovoljen onemu, kdor nij spodnje gimnazije končal. Da so dijaki tako z veseljem dohajali, temu uzrok išče se lahko v potrjenih novih šolskih postavah, katere so učiteljem svobodo obetale. Saj so pa tudi res učitelja rešile odvisnosti duhovenske in ga postavile na stališče prostega človeka. Upanje so mu tudi dajale, da se bo njegovo finančno stanje zboljšalo. Dijaki so jeli ogledavati zlato prihodnost učiteljevo in marsikdo se je dal lepi vnanjosti pegovoriti, ter je šel v pripravnico. A kakor bomo še pozneje slišali, misliti bi si moral, da nij vse zlato, kar se svet.

Tudi obraz pripravnice bil se je popolnem spremenil. Previdelo se je, da se mora na učiteljstvo več pozornosti obračati, nego se je do sedaj. Spoznali so pač koliko upljiva bi lahko imel učitelj na narod, ko bi bil bolj olikan in izobražen nego so bili učitelji stare dobe. Zato so morali pripravnico vso predruščiti in jo razširiti na več let, kakor se je tudi zgodilo. A iz enega ekstrema zaide se lahko v drugi. V pripravnicah stare dobe so se premalo učili, a zdaj so pa zopet toliko predmetov uveli, da jim pripravnik tudi v 4. letih ne more biti kos, ali, da potrebne predmete zane-marja, ker se mora nepotrebnih učiti.

V pripravnici odgojujejo se bodoči omikovalci naroda. Baš zaradi tega moralo bi učiteljsko izobraževališče biti vzgled vsem

drugim šolam. Na to oziraje se, moralo bi se gledati, da bi tu naj boljši učitelji podučevali, taki, katerim je res kaj mar za blagost naroda in učiteljevo prihodnost. Paziti in skrbeti moralo bi se za povzdigo pripravnice.

A — žalibog, godi se vse le nasprotno, in v tem obziru nekoliko omeniti, naj mi bo dovoljeno.

Vsaka šola ima nalogo skrbeti za dobre učitelje, kar še — kakor rečeno — posebno velja o učiteljski pripravnici. Profesor bi moral pripravniku povedati, na kakov način bode to ali ono pri mladini porabiti moral, kajti pripravnik stopi po dovršenih svojih letih iz pripravnice brez pomoči v prakso mej mladino. Njemu dajo starši otroke, naj je odgojuje, naj žlahni njihova mlada srca in jih koristnih naukov uči. On mora vedeti, kako si ljubezen njihovo pridobiti i. t. d.

Ali pa more pripravnik, ki še le kot učitelj nastopi, vsem tem zahtevam dostati, če se v pripravnici nij nikdar tega nič vadil, in mu nij nihče pota pokazal, na kakov način bi se to doseglo? Res, da uči to „pedagogika“, ali kaj vsa koristi, ako jo pa učitelj na takov mrtev način podučuje, da nikomur nič ne hasne, in če se je morajo v pripravnici tako učiti, kakor učenci v ljudskih šolah „katekizem“!

Kakor uže omenjeno, predava se v pripravnici mnogo predmetov, a pri vsem tem pripravniki nič kaj ne napredujejo. Dijak, stopivši iz gimnazije v pripravnico, nadejal se je v predmetih velicega razločka. Mislil si je: Zdaj sem prost gimnazijske pedanterije; podučevalo se bode tu gotovo bolj pristopno, bolj popularno, in vse se bode le na prihodnji učiteljski stan oziralo. A kako se je spekel! V pripravnici se je enako suhoparno učilo brez namena pred očmi kakor v gimnaziji, ki vzgaja juriste, duhovne, itd.; smem reči, da iz nekaterih predmetov še bolj suho. Mej pripravnico in gimnazijo nij niti enega razločka, razven praktičnih vaj, katere se v pripravnici nahajajo. Da bi se pa iz nekaterih predmetov le nekoliko oziralo na prihodnji učiteljski stan, tega si na ljubljanski pripravnici nihče misliti ne more. Kopiči se ena tvarina na drugo, en predmet podi drugi, vse hiti dalje, in iz tega izvira nezadovoljnost in neveselje do uka. Tako so letos, komaj da so končali pedagogiko, hitro začeli s zgodovino pedagogično, s katero so bili pa tudi še menj nego v 24. urah pri kraju, in sicer od Lutrove dobe do sedanosti nijso prav nič izpustili! Z lahkim srcem smem reči, da se je le malokdo bil te zgodovine navadil. Po kaj torej pedagogika v pripravnici? Ali bi ne bilo boljše,

ker se g. učitelj vedno radi pomankanja časa pritožuje, ko bi si imena le bolj znamenitih mož v knjigi počrtal, takih, kateri so se res nekaj za šolo zanimali i so kaj za njo storili, ter bi se teh dobro navadili? S tem bi se predmet dijakom olajšal, naučili bi se vsaj malo, ali to dobro. Ker pa učitelju nij mar, na kar bi pa kot pedagog posebno pozoren moral biti, ali pripravniki kaj napredujejo, in ali se česa navadijo, zato ima pa tudi njega vredno geslo: „veliko gradiva — a površno“. Pripravniki imajo zdaj komaj pojem te zgodovine, kar pa nij nič nenaravnega, kajti, če učitelju za en sam predmet časa primanjkuje, koliko več še le učencu, ki se mora zraven toliko gradiva iz tega predmeta, še drugih učiti. Rek: non multa sed multum — je pravlep, ali rabiti ga mora znati, kar pa našemu učitelju nij znano.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. julija.

V oficijoznih listih beremo, da se minister **Stremayer** peča z uredjenjem duhovniških plač in sicer v tem smislu, da bi se slabo plačanim duhovnikom njihove plače zdajno poboljšale. Sedanja kongrua letnih 300 gld. bi se na 800 do 1000 gld. na deželi, na 1200 do 1400 gld. v mestih povikšala. Razložek mej lokalisti, kooperatorji (kaplani) in župniki bi odpadel in bili bi samo župniki prve in druge vrste. Tudi po Slovenskem so duhovniške plače jako različne. So kaplanije, kjer dobiva kaplan samo 36 gld. letne plače in zopet druge, kjer se kaplanu bolje godi, nego marsikateremu župniku in kjer se stoji na leto na 1200 do 1500 gld. Ravno tako je glede župnij. Nekateri lokalisti imajo le po 315 gld., drugi pak pridejo na 3000 do 4000 gl. in še več. Ne bi škodovalo, da bi se te razmere uredile in zravnale.

Staročeški poslanci imajo baje 15. septembra skupno posvetovanje, da spišejo in podpišejo izjavo, v kateri povedo razloge, zakaj da ne stopijo v deželni zbor.

Volitev **srbskega** patrijarha Stojkoviča je ogersko vlado v veliko zadrego spravila. Da si je poprej vedela, da ima Stojkovič v kongresu veliko večino za-se, nadejala se je, da manjšina svoje glasove da vladnemu kandidatu škofu Gruiču. V tem slučaju bi vlada bila cesarju nasvetovala, naj potrdi Gruiča, ker sme vlada tudi kandidata manjšine potrditi. A ta račun je Magjarom grdo zmeden, odkar je narodna stranka vsaj to dosegla od opozicije, da sploh ne voli, ako uže neče glasovati za Stojkoviča. Oficijozni listi bi sicer radi zakrivali to blamažo ogerske vlade in celo dunajska stara „Presse“, ki je zdaj vseskozi oficijozen list, brani ogersko vlado, češ, da nij od Miletiča dupiranā, kajti dvomljivo je, da bi vlada imela pravo, kandidata manjšine za patrijarha imenovati. Vendar se vladnim listom pozna, da po enoglasni volitvi Stojkoviča ne vedo kako se obnašati. Ako kralj volitve ne potrdi, potem ne ostaje drugzega, nego da se kongres razpusti in se zopet nove volitve razpišejo. S tem bi se razžalili še oni zmerni elementi mej Srbi, kateri se dozdaj vladi nijso radikalno upirali.

Ogerski državni zbor je sklenil, da zboruje vsaki dan od 9. do 2. ure. Debata o volilni postavi se nadaljuje.

Vnanje države.

V „**Črnogorcu**“ beremo, da je črnogorski knez sprejel te dni na svojem dvoru poslanika rumunskega kneza. V odgovoru in odgovoru sta poudarjala Črnogorec in Rumun skupno bodočnost Srbstva in Rumunstva.

Francoska vlada se bode v četrtek proti Perierjevemu predlogu izrazila. Novi ministri so iz desnega centra vzeti, tedaj še menj upanja, da bi vlada se prijazno obnašala nasproti Perierjevemu nasvetu. Dvomljivo pak je, da li se sploh uže zdaj reši ustavno vprašanje. Mac-Mahon namreč namerava narodno skupščino za to pridobiti, da se odloži do meseca novembra in s tem odrene tudi posvetovanje o ustavnih predlogih. Novi minister notranjih zadev, general Chabaud-Latour je uže 70 let star. On misli odstaviti prefekta Nadaillara, kateri je preprijazen španjskim karlistom. Republikanski listi se kažejo zadovoljni z novimi ministri.

Gambetov „Republique Française“ piše o bivšem ministru Fourtou: G. Fourtou je padel, kakor zrel sad z drevesa, ali bolje rečeno, kakor gnil sad. Njegov pad je samo bonapartiste hudo zadel, vse druge stranke ga vidijo oditi ali da se sploh ne zmenijo za njegov pad, ali da se ga vesele, republikanci celo s triumfično radostjo. Fourtou je storil mogoče, kar se je nemogoče zdelo; on je svojega gospoda in mojstra, vojvoda de Broglie, prekosil v silnih dejanjih, v reakciji in hinavščini in končno v bonapartizmu. In ta ga je vrgel. —

Don Karlos, **španjski** pretendent, razglša manifest, v katerem naznanja, da ima veliko, dobro disciplinirano (??) armado ter si obeta, da kmalu „upornike“ premaga in Španjsko „reši“. Don Karlos pravi, da bode branil „verske čute“ Španjskega (umazana špekulacija z „vero“) in njegove pravice do legitimne monarhije dopolnjeval. Kdo je kupil cerkvena posestva, tega on ne bode motil v njegovi lasti. On želi, naj Španjsko izreče svojo voljo po kortesih. Ta nesramni in krvoločni pretendent, ki je uže toliko nesreče nakopičil na Španjsko, blini se z oklicem na „ljudsko voljo!“ Ako mu kaj velja izrek kortesov, moral bi uže zdavnaj priznati republiko.

Mesto Cuencha se je moralo Karlistom udati, ki so potem v nesrečnem mestu počeli vsakovrstne divjosti.

Dopisi.

Iz Gorice 22. jul. [Izv. dop.] Ministerstvo je ukazalo, da se ima v Gorici osnovati 8razredna dekliška šola z nemškimi učnim jezikom in je naložila deželniemu šolskemu svetu, da mora brez odloga stvar v roko vzeti, ker s 1. nov. t. l. se ima šola že odpreti, in sicer takoj s tremi razredi, ako bo le dovolj učenk. Tukaj je ta ministerski ukaz vse osupnil, vse stikuje glave skup in se povprašuje, odkod to, čemu to? — Take šole si ne želi, izvzemši nekoliko nemških, večidel privatnih uradnikov nikdo. Niti mestni zastop, niti deželni zbor ali odbor, niti naposled deželni šolski svet nij nikdar kaj takega prosil niti nasvetoval. — Mi imamo tukaj slovensko in italijansko učiteljsko pripravnico, a tožijo nam učitelji in učenci, da je zavod strašno slabo oskrbljen z najpotrebnejšimi učevnimi sredstvi. Ravnateljstvo in učiteljski zbor mora za vsak goldinar beračiti, in naposled še nič ne dobi. „Nij denarja“ je vekovečni refrain od zgoraj. Ko pa gre za germanizatorske namene, pa je denarja v obilji. Tu se ne vpraša, kaj je potrebno, kaj želi ljudstvo in kaj bo stalo. Da le ustreza temu namenu, pa je dobro, naj velja kar hoče!!

Iz Ljutomera 19. julija. [Izv. dop.] (Naše okrajno učiteljsko društvo) zborovalo je 16. t. m. v Središči, v tem nepokvarjenem slovenskem kraju, ki je na najskrajni vzhodni meji naše dežele, in katerega so sosedji Medjimurci in Hrvati. Zbralo se je bilo 11 učiteljev in osem šolskih pri-

jateljev (krajnih šolskih svetovalcev). Še večje število bi se bilo pač zbralo, da bi učitelji se ne bili prevelike vročine bali, da ne bi naši sobratje v Medjimurji in Hrvatskem bili tudi kmetovalci, ki se morajo o času žetve doma držati, in ko bi bilo Središče tudi v središču ormuškega okraja. Poleg tega pa je mej učitelji v Ljutomerskem okraju, zlasti mej onimi stare dobe velika zaspanost še, katero bi lahko tudi nemarnost imenovali; mej učitelji ormuškega okraja je pač velika večina vneta za našo dobro stvar, za napredek slovenske šole.

Toda začnimo o našem zboru, katerega je podpredsednik g. Lapajne po deseti uri odprl ter v prijaznem pozdravu svoje veselje o lepem številu navzočnih izrazil. G. Pernišek je v jedernatem govoru poročal o 1. točki dnevnega reda: „narodna šola in kmetijstvo.“ V svojem temeljitem dokazovanji o veliki važnosti tega predmeta v narodni šoli priporočeval je, da se pri razlaganju o realijah ozira pri vsaki priliki na razne panoge kmetijstva, da naj učitelji skrbé za potrebna sredstva za ta nauk itd.

Temu je dodal še g. Lapajne opazko o važnosti kmetijskih napredovalnih šol. O drugi točki, o petji v narodni šoli govori g. Žerovnik. Lepo opisuje upliv petja na človeka, katerega baš lepo petje mnogo po- blažuje in omikuje. Gojenje vbranega narodnega petja naj bode torej prva skrb vsakemu učitelju, ki baš s petjem iz čmerne mladine nareja veselo mlado družbo. Naštevava dalje primernih pesem za rabo v narodni šoli, a kaže ob enem, da baš za šolsko mladino takih še več primanjkuje, in bilo bi želeti, da bi g. Nedved se na to delo spravil, kateri je v svoji zbirki nekaj prav rabljivih priobčil, da-si je vmes tudi več slabih.

Kot 3. točka dnevnega reda želi gosp. podpredsednik, da bi se obravnavalo o dopisu „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“, v katerem se prosi za nasvêt o prvem obnem zboru tega društva. Ker je mej navzočnimi 11 učitelji bila tudi večina osnovalnih odborikov „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“, sklene se, da je to obravnavanje ob enem veljavna seja odbora tega društva. Po odobrenji zapisnika zadnje seje od 21. junija prečitajo se došli dopisi od okrajnih učiteljskih društev: iz Rajhenburga, Vranskega, Ptujja, Šmarja, Jarenine in Ormuža, katera nasvetujejo kraj, dan in dnevni red prvega obnema zborā „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“ Po živahnem razgovoru odloči se z ozirom na menenje „Učiteljskega društva breškega, kozjanskega in sevniskega“, katero ima največ družabnikov pri novem društvu, z ozirom na nasvet učiteljskega društva ptujskega in z ozirom na mnoge druge važne okolisčine Maribor za naj primernejši kraj prvemu zboru slovenskoštajerskih učiteljev, ki ima biti 21. in 22. septembra. Na dnevnem redu pa bodo: 1. vprašanja deželne učiteljske skupščine graške z ozirom na vse priobčene izgledne učne načrte; 2. imenovanje učiteljev; 3. društvene zadeve. —

Mora se reči, da so to važni sklepi. Treba bode le resne volje, mnogo dela in dovolj srčnosti, da se tudi častno izpeljujo.

Po dokončanem zborovanji bil je skupni obed v gostilnici gostoljubnega in prijaznega

g. Weningerholza, ki je sicer rodom Nemec, a prijatelj Slovencev, svojih sotržanov, in goreč pospešitelj šole, kateremu se je zahvaliti, da se je šola v Središči za en razred razširila.

Hvala in slava takemu možu; hvala pa naj izrekam tudi vrlim gg. učiteljem središkim za prijazen in gostoljuben sprejem ljutomerskih svojih sobratov.

Domače stvari.

— (G. Ivan Brbuč), dozda suplent na ljubljanski realki je imenovan za definitivnega profesorja na gimnazij v Pazen.

— (Na celjsko gimnazijo) pride prof. Končnik iz Ptuja, kateri je bil baš za ljubljansko pripravnišče imenovan. V Ljubljani ga radi pogrešamo, ker prilizovalcev vsake vlade imamo uže dovolj.

— (Iz Šentruperta) na Dolenjskem se „Sl. Uč.“ piše: V naši šolski občini (fari) je 388 za šolo ugodne mladine; šolo pa obiskuje vendar le polovica teh otrok. Pa vsaj je to za enega samega učitelja ne samo dostojno ampak celo preveč. Razen tega težavnega šolskega poduka mora učitelj tudi vse druge zadeve, ki spadajo v področje krajnega šolskega sveta, le sam preskrbovati. Krajnemu šolskemu svetu so nove postave jako zoperne, ker te može nihče o njih dobroti ne podučiti, marveč še nasprotno — hujska se proti novim naredbam.

— (Na Koroškem) bode 13. septem. deželna učiteljska konferencija. Na dnevnem redu bode: 1) Ali je nedeljska šola za naprej potrebna in koristna? 3) Ali je iz pedagogično-didaktičnega stališča primerno, da se na Koroškem napravljajo samostojne trirazredne ali osemrazredne meščanske šole? 3) Kako naj se obrtniško in kmetijsko nadaljevalno podučevanje na podlagi ukaza od deželnega šolskega sveta upelje in osnuje? 4) Določevanje normalnih učnih načrtov v zvezi s pregledovanjem sedaj upeljanih učnih knjig. 5) O klasifikovanju učencev. 6) Ali zadostujejo disciplinarna sredstva, zaznamovana v §. 24. učnega in šolskega reda? 7) Pretrgovanje uradnih spisov za koroške šole. 8) Volilna pravica koroških ljudskih učiteljev.

— (Iz rimskih toplic) poleg Laškega trga na Štajerskem se nam piše: Delajo se za 15. avg. velike priprave za „Grilparzerfest“. Kakor poizvemo, pride več Dunajčanov ta dan sem, mej njimi tudi pevci. Oglasili so se umetniki prve vrste, da sodelujejo ta dan. Od dunajske Opere gospa Materna, igralec Robert in drugi. Ljudij bode menda več kakor prostora, ker iz bližnjih krajev se vse pripravljajo, ta dan v naše toplice priti. Naj tudi Slovenci pridejo uže zavoljo tega, da ne bode kdo kaj preveč pruske politike pri tej priliki delal.

— (V Ljutomeru) bode 12. septembra obdarovanje konj in derkanje (vozenje v trop) za stavo (ali vadljo). Razpisano je za najboljše (najhitrejše) voznike osem daril, počenši s 30 gld. do 2 gld. v srebru.

— (V Medvodah) nad Ljubljano je 12. t. m. Jože Zajec pod kozolcem spal. Dva kmetjska fanta ga prideta tepst in eden mu s polenom na nogi kost odbije.

— (Otročja ljubezen.) V Zalogu je 14. t. m. nek mlad gospodar svojega tasta, 71letnega starca, tako tepel, da mu je 2 rebri zlomil.

— (V Št. Vidu) nad Ljubljano so mladi fantje čedalje bolj neotesani. Nek gospod nam je te dni tožil, da so ga na veliki cesti insultirali: „škrije kaj hodiš tod!“ — Gospodu fajmoštru Potočniku št. viškemu, ki baje rad ščuje proti našemu listu in proti liberalcem sploh, bilo bi svetovati, naj svoje farmane bolj podučiti, da jim vsem nikakor nij na čast, če ljudje po svetu take reči o njih pripovedovati morajo. To bo bolj koristno kot njegovo politično hujskanje ali priporočevanje duhovnega homeopata g. Zamejca z njegovimi „kuglicami“.

— (Iz Črešnice) pri sv. Lenartu v ljubljanski okolici se nam poroča, da so prišli ob 1 čez polnoči fantje k necemu Kocijančiču ročice od voz krast, in ko se je on na vozu speč vzbudil in branil svoj imetek udaril ga je eden tako po glavi, da je težko ranjen.

— (Uboj.) Iz Gorice se nam piše: V Tolminskem gozdu so našli te dni truplo zavrtno umorjenega čuvaja. Oropan je bil svojega orožja, obleke in 20 gld. denarja. Na čelu je imel 4 palce globoko smrtno rano in oči izdrte. Ker je oni čuvaj vestno spolnoval dolžnosti svojega stanu in marsikaterega tatvine naznanil, sumi se, da so ta strašni uboj blizu gozda stanujoči kmetje učinili, in eden kmetov je uže zbog tega v preiskovalnem zaporu.

— (Poskus zavratnega umora.) Pred celjskimi porotniki je stala 18. t. m. Mica Goršek, žena gruntnega posestnika v Migojnicah, zatožena, da je skušala svojo taščo z arzenikom ostrupiti. Poslala je namreč po svoji dekli Mici Skarlinovi potico in pečenko tašči Franci Goršekovi, poprej pa je obe jedi z arzenikom poštopala. Franca Goršek je le malo jedi poskušala, zato nij bila poškodovana na zdravju, a zdravniki so izrekli, da bi bila ona gotovo umrla, ko bi bila poslala jedi pojela. Mica Goršek, mati šestero otrok, izgovarja se, da nij hotela umoriti tašče, nego jo samo nekaj poškodovati, ker je vedno v hišo zahajala in mej njo in možem prepir in kreganje napravljala. Porotniki so vendar spoznali Mico Goršek krivo poskušnje zavratnega umora; sodišče pak jo je obsodilo na štiri leta teške ječe.

— (Obsojen tat.) V savinski in škalski dolini na slovenskem Štajerji je uže več let neki malopridnež Miklav Kolenec s celo kompanijo tovarišev razne tatvine doprinal. Končno so ga zasledili in ujeli. 20. tega meseca so ga sodili celjski porotniki. Kolenec je obstal mej drugimi tatvinami, da je meseca decembra 1872 usnjarskemu mojstru g. Franc Vošnjaku v Šoštanji ukrad blaga v vrednosti 365 gld., dalje še več manjših tatvin. Porotniki so ga spoznali za krivega ter je Kolenec bil obsojen na sedem let teške ječe.

— (Iz Celovca) se nam piše: Zanjč vam je nekdo poročil, da bi se bila kmalu nesreča pripetila na železnici mej Vrbo in Porečjem. To, kar se takrat po previdnosti konduktarjev nij zgodilo, se je žalibog v noči od sabote na nedeljo prigodilo in sicer tudi pri Vrbi. Reservna mašina je namreč z vso močjo trčila na tovarski vlak. Nekaj ljudij je poškodovanih in ranjenih. Če je pregovor resničen, da se po nesreči učimo, bode za nekaj časa zopet mir. — „Slavjan“ piše: „slavno gasilno društvo

mesta Siska se je z muzikoj udeležilo shodaj mnogih gasilnih društev v Celovci. Prijazno je muzika sisečkega društva počastila zvečer s serenado našega obče spoštovanega B. C. Rossbacherja, trgovca in iskrenega domorodca. Ta prijaznost je vzradovala ne samo imenovanega gospoda temuč vse ostale Slované v Celovcu, jerbo to je znamenje širere se blage vzajemnosti.“ Tako „Slavjan“, slovstven in vzajemen list, katerega ureduje v Celovcu prečastiti gospod M. Majar. Imenovani listi donaša v zadnjih številkih tudi mnogo narodnega blaga in ga živo učenim krogom priporočamo in to tem bolj, da neutrudljivemu delavcu pokažemo, da ga v resnici čestimo in njegove preiskave po zaslugi sledimo. Naj mu bo mnogo let!“ —

— (Toča.) V pišečki fari na slovenskem Štajerskem je, kakor se nam poroča, te dni toča vinograde potolkla. Kazalo se je prav lepo in imeli bi obilnega branja, a toča nam je gotovo za več kot polovico grozdja odklestila. Z žitno letino smo zadovoljni.

— (Kegljanje na korist dram. društvu) v čitalnični restavraciji trpi samo še štiri dni, zatorej vabi komité vse prijatelje kegljanja kakor tudi prijatelje domačega gledališča, da ne zamudé prilike udeležiti se in tako pospešiti blagodejni namen. V pondeljek 27. t. m. bode konec kegljanja zvečer ob 10. uri in slovesna razdelitev dobitkov, pri kateri bode pel moški zbor dram. društva.

— (O g. dr. Costi,) ki ne pojde še v patre minorite, je zvedela včerajšna vladna „Laibacher Zeitung“, da „tista srečna (!) ura nij več daleč“, (sic) ko bode dr. Costa „prepričanje zadobil, da on s svojimi pristaši ne more teka svetovne zgodovine ustaviti ali uničiti“. Mi se tu ne šalimo, nego citiramo modrost vladnega lista „ad verbum“. Radovedni smo od kod je vladni novinar (ki pravi, da to kar piše „verlautet“) avtentičen glas dobil, da Costa vendar ne bo „teka svetovne zgodovine ustavil“. Kaj se je dozda slavna vlada, pokroviteljica „L. Ztg.“ bala tega?

Razne vesti.

* (Nadvojvoda Albreht v Petrogradu.) Ruski listi obširno popišejo slovesnosti, katere so se napravile na čast nadvojvodi Albrehtu v Petrogradu. 3. julija je bila velika revue čez vse vojaške čete v taboru Krasnoje-selskim in pri Ust-Išori. Ob 11. uri je prijezdil car z nadvojvodom in ruskimi velikimi knezi. Car naznanja Albrehtu da ga je imenoval za lastnika Vilmanstrandovega polka. Vojaki kličejo hura! Albreht pa se carji zahvaljuje, jezdi pred polk in prosi polkovnika Konoviča, naj reče polku, da je ponosen na to imenovanje. Potem poljubuje Konoviča kot zastopnika polka. Pri paradi so veliki knezi Mihailo Nikolajevič, Sergij Aleksandrovič in Pavel Aleksandrovič na čelo svojih polkov stopili in pred carjem in Albrehtom mimo paradirali. Ob pol 9. uri zvečer se je Albreht iz Carskega sela v Moskvo odpeljal.

* (Proti žganju.) Na Ruskem je pijančevanje žganja zelo navadno. Ljudstvo začenja samo vedno bolj izpoznavati, kako škodljivo je tako pijančevanje v moralnem in materijalnem oziru. Zato se po vsem Ruskem snujejo društva, katerih društveniki se zavezujejo k zmernosti v žganjski pijači. Pa tudi občine stavljajo zapreke pri prodaji žganja. V mohilevski guberniji je 602 občin sklenilo, da se žganje pod nekaterimi za

prodajalce prav neugodnimi pogoji sme prodavati.

(Tolovajska predrznost.)
Lima je glavno mesto peruanske dežele in šteje 160.000 prebivalcev. Dne 3. julija ob 7. uri zvečer pride v mesto četa 20 roparjev in napade hišo, katera stoji v eni najobljubnejših ulic in v kateri je stanoval imeniten meščan Valdey z imenom. Šest roparjev se postavi v lopi, štirje po sobah, ostali pa so ropali. Žugali so gospem s smrtjo, vzeli vse vrednostne reči, pohiše pa potrli. Po dolgem času pride policija, a tolovaji so se jej v bran postavili in začeli boj z noži in samokresi. Dva policajca sta bila ubita. Privrelo je dosta ljudstva, a tolovaji so si po sili napravili pot skozi prestrašene gledalce in odšli s svojim ropom. Tudi izmed ljudstva je bil en zidar ubit, ena žena pak teško ranjena.

Poslano.

Nekemu dopisniku iz Bleda se je zljubilo v 27. listu „Novic“ mene napasti, da zanemarjam svoje županske dolžnosti. Ker je dopis od konca do kraja zmeden, sem prisiljen v obrambo svojega poštenega imena g. dopisniku odgovoriti to-le:

Kar se tiče „izgubljene hiše“ v vasi Mlino, o kateri g. dopisnik govori, moram mu povedati, da jaz nimam oblasti za občino kupiti te hiše. Njegove strele lete tedaj brez vsega uzroka na me, ako ga pa briga izvedeti, kedo ima to pravico, mu povem, da jo ima le cestni odbor.

Zavoljo ceste pod cerkvijo mu odgovarjam: Ta cesta je bila že prej narejena, predno sem jaz župan postal, ali izprva nij bila nikaka cesta, temuč le ozka steza; g. Malner pa jo je napravil pred kakimi 5 leti, kakor se vidi za komaj seženj široko cesto.

Ker je ta cesta dosedaj za peš hojo pripravna, nij čisto nič nevarna, torej je tudi ne treba prelagnati. Da bi bila taka kakor trdi g. dopisnik v „Novicah“, to nij res, rečem mu torej naravnost v obraz, da je lažnik, ker pravi, da teče deroča reka po nji. Slep je moral biti g. dopisnik, če trdi, da so jame, brezdna in razpoki po tej cesti. Vsi sosedje z menoj vred vsak teden večkrat prekoračijo to pot, a do sedaj kaj tacega še nikdo nij zapazil.

Ker se do sedaj še nij nikaka nesreča pripetila na tej cesti, in ker nikdar ne bodo županije v gorah vsega zravnati mogle, moram opomeniti, da bi se kaka nesreča na ravni kakor na strmi cesti le mogla primeriti kacemu debeluhu, zavoljo česar pa ljudje nijso več tlačeni.

Dopisnik tudi slika s živimi barvami moje dobre lastnosti. Moj značaj g. dopisnika nič ne briga in njemu ter vsem njegovim privržencem si drznem javno povedati: da sem v tej občini do sedaj še dosti priljubljen, kar znači to, da me je ona že drugič za župana izvolila, akopram se jej nijsem nikedar ponujal.

Končno mi neznani g. mračnjaški dopisnik priporoča, tudi malo za g. župnika priskrbeti. On namreč želi, naj mu jo občina podari, da ga bo nosila od in do cerkve po ravnem svetu. Naj bi za našega g. župnika užemula, ali konj ali slon pripraven bil, nositi ga po naših še precej gladkih cestah, akoravno ne morejo vse ravne biti, meni bode prav ljubo mu to zlaščavo iz občinskega denarja priskrbeti, samo da večina občinskih svetovalcev in odbornikov v take stroške privoli; brez takega sklepa pa nobeden župan postavno ne sme ne hiš odkupovati, ne cest prelagnati, ne mul za predebele občine na županijske stroške kupovati, kar „Novičkemu“ dopisniku menda nij znano, sicer ne bi takih bedarij svojim bralcem kvasil.

Anton Wester, župan.
V Bledu 20. julija 1874.

Poslano. *)

Iz Dobropolj 11. julija.

Prišel sem v pisarnico gospoda bilježnika Janeza A... v Velikih Laščah, in tam sem jaz posvetovanja v neki pravni reči iskal. Ali sem v pisarnico imenovanega notarja stopil, zagledam notri pri nas znanega zakotnega pisarja z imenom Anton Praznik. To je star korporal. Ta pri mizi sedi in me vpraša, po kaj sem jaz prišel, na katero vprašanje sem odgovoril, da se želim v zadevi ene zapuščine posvetovati, in ker jaz nijsem ravno njemu povedal kaj čem, ampak dal spoznati, da več zaupanja imam do notarja nego do njega, razsrdil se je, zgrabil me za desno roko in me z besedami „marš ven“, skoz vrata pahnil. Kaj je ostalo meni ubogemu v takem zadržanju neskušenemu kmetu za storiti? Advokata nij blizu in premoženja nimam, da bi daleč šel in advokatske stroške plačal. Sam znam pa malo pisati, na druge pa v tem kraju zaupanja imeti ne morem, ravno kot na bilježniško pisarnico, v kateri se znameniti Anton Praznik znajde. — Jaz pa se prav v nobenem obziru ne spoznam dolžnega, Antona Praznika kot namestnika c. kr. bilježnika ali notarja vzeti, in jaz spoznam njega za no-

*) Za stvari v tem predalu uredništvo nij odgovorno.

benega notarja, in čudno je, da ravno v Velikih Laščah se mora tako uradovati.

Anton Blatnik.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni
Revalesscière du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim zdravje po izvrstni Revalesscière du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezní v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na slisnici, v dušnjaku, v mehurju, in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, skalno silo, ožotnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom zoperstavljal se:

Spričevalo št. 73.928.

Waldeg na Štajerskem,
3. aprila 1872.

Hvala Vašej Revalesscière, katero sem jaz, 50 let star mož, skozi 2 leti neprestano užival, sem od mojega 10letnega trpljenja: otrpnost na rokah in nogah, skor popolnem ozdravel in opravljam, kakor v najboljših časih, svoje posle. Za to meni izkazano veliko dobroto Vam izrekam s tem srčno zahvalo.

Br. Sigm o.

Spričevalo št. 93.268.

Trapani v Siciliji, 13. aprila 1870.

Moja žena, žrtva strašnih, nervoznih bolečin, s hudo oteklino na celem životu, s srčnim bitjem, nespečnostjo in vrančnico v najhujši stopinji, je bila od zdravnikov za izgubljeno zmatrana, kar sem se odločil pribežati k Du Barry-evi neprecenjeni Revalesscière. To izvrstno sredstvo je na začudenje mojih prijateljev, v kratkem času one strašne bolečine ozdravilo in mojo ženo tako okrepčalo, da se je, dasiravno 49 let stara, plesov udeležiti mogla. To Vam naznanjam na korist vseh enako trpečih in se Vam srčno zahvalim.

Atanasio Barbera.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlja.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbuku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenu Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 23. julija.

1860 drž. posojilo	109	—
Akcije narodne banke	974	—
Kreditne akcije	229	50
London	110	80
Napol.	8	95 1/2
Srebro	104	10

Tuji.

23. julija:

Evropa: Stokman z 2. nečakoma iz Dunaja. — Dejak iz Trsta. — Grünwald s famijlo, iz Benedek.

Pri Slonu: Soffer iz Brna. — Moser iz Steyra. — Sablih, Incker, Glaser vsi z družinami iz Reke. — Kautky z ženo Ivanovich iz Hassberga. — Zore iz Vipave. — Stocklinger iz Pontebe. — Brodjočin Max. in Lud. iz Zagreba. — Gruber, Spaltzer iz Dunaja.

Pri Maličih: Doker iz Bodenbacha. — Rosenberg iz sv. Križa. — Peier iz Grada. — Klapholz iz Dunaja. — Pfeffel iz Golnika pri Tržiči. — Nučič iz Kranja. — Kaiser iz Ptuja. — Pip, zasobnik iz Notranjskega.

Pri Zamorci: Korenčič z gospo iz Grada. — Milost pl. Mildenhauz iz Trsta.

Pri carju avstrijskem: Kovač. — Prosenc, Ulakar iz Zagorja. — Hvala iz Trsta.

Zavoljo vstopljenih družinskih prememb je prostovoljno na prodaj ena v **Podgradu na Primorskem** (Illirisch Castellnuovo) pri tržaško-rečki cesti ležeča

hiša z dvorom in vrtom.

V hiši je 5 velikih in visokih in 4 manje in nižje sobe, 2 kuhinji, 1 klet in 1 retirata. Letni dohodki te hiše pri našajo 200 gld. in ostaja eno lepo stanovanje, katero zdaj gospodar te hiše rabi. Dalje o tem pri prodajalcu pod naslovom **A. P. v Podgradu na Primorskem h. št. 67.** (185—3)

Koncipijent

z prakso vsaj enega leta se išče pri advokatu

dr. Sernecu

(195—2) v Mariboru.

„Slavija“

vzajemno-zavarovalna banka v Pragi.

Javna zahvala.

Dolžnost moja je, vsestransko znanej zavarovalnej banki „SLAVIJA“ za natančno preiskavo požarne škode pri mojih poslopih, ter za jako hitro podeljeno mi plačilo javno zahvaliti se, ter tudi nje glavni zastop za južne avstrijske kraje v Trstu vsemu slavnemu občinstvu najgorkeje priporočiti.

Janez Comolli l. r.,
posestnik v Podpeči pri Vrhniki.

(180—3)

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Oznanilo.

Na deželni kmetijski šoli v **Grottenhofu** je s početkom prihodnjega šolskega leta, t. j. od 1. novembra 1874 počenši več štipendij po 120 gold. in več štipendij po 100 gold. izpraznenih. Ker morajo učenci, ki v ta zavod stopijo vsaj 16 let stari, telesno zdravi, imajoči koze stavljen, neoženjeni, neoporečni biti in v onih predmetih podučeni biti, kateri se uče v ljudskih šolah, imajo prosilci za te štipendije dokazati rečene potrebnosti, dalje tudi da so Štajerci. Prošnje, katerim naj se pridene rojstveni list, pravnostno in zdravostno spričalo, in spričalo o stavljenih kozah, dalje šolska spričala in od občinskega predstojništva potrjeno spričalo o premoženji, — naj prosilec za štipendijo izroči osobno direktorju deželne kmetijske šole do **15. sept. 1874.** (197—1)

V Gradcu 11. julija 1874.

Od štajerskega deželnega odbora.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.